

[Kokaiini](#)

[Mitä se on?](#)

Kokaiini on stimulantteihin luokiteltu huumausaine, joka vaikuttaa keskushermostossa kiihdyttävästi.

Kokaiinia saadaan eristämällä sitä kokapensaasta lehdistä. Kokaiini on vaaleaa jauhetta, jota yleensä käytetään nenän kautta nuuskaamalla. Myös suonensisäistä käyttöä esiintyy, vaikkakin vähäisissä määrin. Crack ja free-base ovat kokaiinin muotoja, joita käytetään polttamalla.

Kokaiini on luokiteltu Suomessa erittäin vaaralliseksi huumausaineeksi. Sen käyttö, ostos, myynti ja hallussapito on kiellettyä. Kokaiinin käyttö on Suomessa lisääntynyt 2000-luvulla. Käyttö on kuitenkin edelleen vähäistä, minkä vuoksi kokaiini on harvoin syy päihdehoitoon hakeutumiselle.

[Miten se vaikuttaa?](#)

Kokaiini vaikuttaa aivoissa erityisesti serotoniini- ja dopamiinivälittäjäaineiden toimintaan. Vaikutukset alkavat muutamassa minuutissa ja kestävät 20–45 minuuttia. Poltetun kokaiinin (crack, free-base) vaikutukset ovat lyhytkestoisempia ja huomattavasti voimakkaampia.

Kokaiinin vaikutukset riippuvat käyttäjän henkilökohtaisesta herkkyydestä, aineen puhtaudesta, annoksen koosta ja käyttötavasta. Pääsääntöisesti kokaiini piristää, kiihdyttää, lisää tarmokkuutta, parantaa suorituskykyä ja nostaa mielialaa. Sen on kuvattu poistavan sosiaalisia pelkoja, estoja ja ahdistusta. Yleisiä haittavaikutuksia ovat ärtyisyys, ahdistus, levottomuus ja vainoharhaisuus. Mieliala voi kokaiinin vaikutuksen alaisena vaihdella paljon.

Kokaiini vähentää unen tarvetta ja ruokahalua. Kokaiini myös nostaa verenpainetta ja sydämen lyöntitiheyttä. Kokaiini niin ikään lisää veren happi- ja glukoosipitoisuuksia. Pupillit voivat laajentua.

Epävarmuus kokaiinin myydyntäjäaineen puhtaudesta ja kokaiinipitoisuudesta lisää ikävien ja odottamattomien vaikutusten todennäköisyyttä.

[Käytön riskit?](#)

Kokaiinin käyttöön liittyy verihyytymän, rytmihäiriön, sydänlihastulehduksen, aivohalvauksen ja kehon ylikuumentumisen riski. Nämä ovat yleensä seurauksia kokaiinin yliannostuksesta, johon voi liittyä myös hengitysteiden lamaantuminen. Muita yliannostuksen oireita ovat hallusinaatiot, paniikkikohtaukset ja vainoharhaisuus. Riskien todennäköisyys kasvaa suurempien annosten myötä.

Pitkään jatkuneesta kokaiinin käytöstä voi seurata muun muassa aliravitsemusta, univaikeuksia, kroonista väsymystä, ahdistusta, masennusta, muisti- ja keskittymisvaikeuksia, päänsärkyä,

kouristuksia ja paniikkikohtauksia. Runsas käyttö myös lisää vainoharhaisten ajatusten ja muiden psykoottisten oireiden todennäköisyyttä. Oireet voivat kärjistyä useita päiviä kestäväksi psykoosiksi.

Kokaiiniin voi kehittyä voimakas psyykinen riippuvuus. Tällöin lopettamisesta seuraa todennäköisesti väsymystä, uupumusta, masentuneisuutta, itsetuhoisuutta ja vainoharhaisia ajatuksia.

Kokaiinin käyttö nenän kautta voi pitkällä aikavälillä aiheuttaa kroonista nuhaa, nenäverenvuotoja, hajuainin heikkenemistä tai johtaa nenän väliseinän puhkeamiseen.

Kokaiinin käyttö raskauden aikana on riskialtista. Kokaiini voi aiheuttaa vastasyntyneelle hengitysvaikeuksia, suolistovaurioita, aivovaurioita ja epileptisiä kohtauksia. Vastasyntyneellä voi myös olla pienempi päänypäryys. Keskenmenon ja ennenaikaisen synnytyksen riski on kokaiinia käyttävillä äideillä suurempi.

Miten riskejä voi vähentää?

Paras keino välttää kokaiinin käyttöön liittyviä riskejä, on olla käyttämättä päihdettä. Kokaiinin ja crackin on laskettu kuuluvan viiden haitallisimman päihteen joukkoon, jos haittoja tarkastelee sekä käyttäjän itsensä, tämän lähiympäristön että yhteiskunnan kannalta.

Jos ainetta kuitenkin käyttää, tulisi sitä kokeilla aluksi vain hyvin pieniä määriä: vaikutukset voivat olla hyvin yksilöllisiä ja arvaamattomia. Sekakäyttöä erityisesti muiden kiihdyttävien aineiden (amfetamiini, MDPV) kanssa tulee välttää, sillä ne lisäävät yliannostuksen riskiä. Myös esimerkiksi SSRI-masennuslääkkeet voimistavat kokaiinin kiihdyttäviä vaikutuksia.

Yliannostustapaukset vaativat välitöntä lääkärin hoitoa.

Lähteet

Alho, Hannu (2012): "Amfetamiini- ja kokaiinimyrkytys". Teoksessa "Huume- ja lääkeriippuvuudet" (toim. Seppä, Kaija; Aalto, Mauri; Alho, Hannu & Kiianmaa, Kalervo). Duodecim, Helsinki.

Alho, Hannu (2012): "Stimulantit ja stimulanttiriippuvuuden yleisyys". Teoksessa "Huume- ja lääkeriippuvuudet" (toim. Seppä, Kaija; Aalto, Mauri; Alho, Hannu & Kiianmaa, Kalervo). Duodecim, Helsinki.

van Amsterdam, Jan; Nutt, David; Phillips, Lawrence & van den Brink, Wim (2015): "European rating of drug harms". Journal of Psychopharmacology, vol. 29:6, 655–660, DOI: 10.1177/0269881115581980.

Barceloux, Donald G. (2012): "Medical Toxicology of Drug Abuse. Synthesized Chemicals and Psychoactive Plants". John Wiley & Sons, Inc., Hoboken, New Jersey.

Hakkarainen, Pekka; Karjalainen, Karoliina; Ojajärvi, Anni & Salasuo, Mikko (2015): ["Huumausaineiden ja kuntodopingin käyttö ja niitä koskevat mielipiteet Suomessa vuonna 2014"](#).

Yhteiskuntapolitiikka, vol. 80:4.

[Huumausainelaki \(373/2008\)](#). Finlex verkkosivut.

Julien, Robert M; Advokat, Claire D & Comaty, Joseph E (2011): "A primer of drug action. A comprehensive guide to the actions, uses and side effects of psychoactive drugs". 12. painos, Worth Publishers, New York.

[Korkeimman oikeuden päätös KKO:2001:13](#). Finlex verkkosivut.

MacDonald, Ewen; Korpi, Esa R. & Airaksinen, Mauno (2014): "Kokaiini". Teoksessa "Lääketieteellinen farmakologia ja toksikologia" (toim. Pelkonen, Olavi & Ruskoaho, Heikki). 4. painos, Duodecim, Helsinki.

Seppä, Kaija (2012): "Huumeiden käyttöön liittyvät muut krooniset somaattiset terveyshaitat". Teoksessa "Huume- ja lääkeriippuvuudet" (toim. Seppä, Kaija; Aalto, Mauri; Alho, Hannu & Kiiänmaa, Kalervo). Duodecim, Helsinki.

THL (2016): "[Päihdehuollon huumeasiakkaat 2015](#)". Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Helsinki.

[Valtioneuvoston asetus huumausaineina pidettävistä aineista, valmisteista ja kasveista \(543/2008\)](#). Finlex verkkosivut.

Varjonen, Vili (2015): "[Huumetilanne Suomessa 2014](#)". Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen raportti 1/2015, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Helsinki.

Source URL: <https://nuortenlinkki.fi/tietopiste/pikatieto/kokaiini>